

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Posamezna številka stane 60 vinarjev.

Naročnina listu:

Celo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . 26.—
Četrť leta . . . 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Celo leto . . . 66.—

Posamezne številke
na III. straneh 60 v.

Uredništvo i. upravništvo:

Maribor, Koroška ulica
11. 5. — Telefon št. 220.

STRAZA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petrtvrste
pri večkratnih oznanilih
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

III številka.

Maribor, dne 6. oktobra 1920.

Letnik XII

Koroška svoboda odkupljena s krvjo.

Nečavno je rekel neki odlični Srb: „Samo ona svoboda kaj velja, ki je odkupljena s krvjo.“ S temi besedami je povedal globoko zgodovinsko resnico. Zgodovina pričča, da se je vsaka svoboda porodila iz krvi in vsak napredek v svobodi je moral biti odkupljen z mnogimi žrtvami.

Tudi osvoboditev Koroške nas je stala mnogo dragocenih krvnih žrtev. Tudi še sedaj, ko bi moralo veljati samo mirno prepričevanje, dela sovražnik samo z najgršimi nasilji, tekla je kri in padale so nedolžne mučeniške žrtve. Toliko lepša in trajnejša bo svoboda, ki se bo porodila v nedeljo. Z mirno vestjo zamoremo reči, da naša zmaga je zagotovljena in zgo diti bi se moralo nekaj čisto posebnega, izvanredna intriga ali grozno nasilje, da bi mi ostali v manjšini. Toda naši možje so čuječi in delavni, naše množice so izurjene in navdušene. Ne moremo si predstavljati zvijače ali sile, ki bi jo bilo mogoče uporabiti z uspehom, dasiravno smo prepričani, da se bo Lah do skrajnosti ravnal po svojem starem in preiskusenem geslu: „Osar tutto“ (vsega se predrzniti). Mi bijemo boj zoper nemško divjost in nemškotarsko neumnost. Zoper divjost je zdravilo bačina, zoper neumnost pa ni zdravila. Bijemo boj z oskosenostjo in kratkovidnostjo entente, bijemo ga pa predvsem zoper laško podlost in zahrbtnost. Naša zmaga v nedeljo bo velicega, svetovnega pomena. To bo pred celim svetom dokaz naše velike duševne moči. Cela Jugoslavija dolži do Zaječara in Gjevgelija, od banatskih ravnin do Soče, zrc s toplim zanimanjem na ta boj.

Ce rečemo, da je naša zmaga gočova, moramo dostaviti: „če bomo delali do zadnjega trenutka z vedno večjim napreženjem naših sil. Ako odnehamo le za trenutek, smo izgubljeni. Pomniti moramo, da imajo Nemci brez primere več ugodnosti in sredstev, kakor pa mi. Njihov glavni zaveznik je tisočletno nasilje, katero so izvrševali nad koroškimi in slovenskim prebivalstvom. Ljudstvo je vzgojeno v duhu sužnjosti, vedno polno straha in negotovosti, tako prepojeno z vero v nemško višokost in vsemogočnost, da mu je težko priti do prepričanja, da bi ta visokost zamogla biti strta. In če zmagajo Nemci — kaj potem. Divji Pasjeglaveci niso v starih časih delali ta-

cega nasilja nad našimi predniki, kakor bi divjali Nemci, ako se zopet vrnejo. Nemci imajo za sabo oporo cele Avstrije in Nemčije, predvsem jih pa podpira z vsemi silami Italija. A tudi vsled krajevnih razmer je zanje agitacija veliko lažja. Pol ure pred Celovcem leži naša najskrajnejša plebiscitna vas Zrelec. Iz Celovca vržejo lahko Nemci vsak trenutek pretepaške bande po naših krjih, poleg Celovca imajo na razpolago še druga mesta in obljudene kraje v bližini. Od vsepovsod imajo pri roki železnice in lepe ceste. Avtomobile imajo kolikor hočejo in kakršnih hočejo, benečina in sploh kar treba, jim ne manjka. Tako lahko premikajo svoje pretepaške bande s kraja v kraj v velikih množinah, agitatorji švigajo posamezno in v grupah. Mi nimamo bogatega štrica, kakor ga imajo Nemci v Italijanu, naši ljudje stanujejo po odleglih, goških krajih, kjer so slaba pota, niso tako nasilni in surovi, kot Nemci.

Ako zmagamo mi, je zmagala predvsem požrtvovalnost in navdušenje koroškega ljudstva, ako zmagajo Nemci, je zmagalo staro in novo nasilje. Čudovito je, kako se je prebudilo koroško slovensko ljudstvo tekom zadnjega leta. Človek bi moral videti te navdušene postave naših mladeničev in deklet, ki se ne vstrašijo nobenih naperov in nevarnosti. Kako navdušeno prihajajo na naše shode, s kakšnim srdom jim plamte oči, ako dobe v roke nemške lažnjive in surove letake! Ljudstva, ki se je razbudilo s tako širokim razmahom, vsplamelo s takim svetlim navdušenjem, ni mogoče potlačiti več. To ljudstvo je zaslužilo, da mu zažari v nedeljo dan svojo odo, za katerega je žrtvovalo toliko ognja in krvi.

Sedaj, v trenutkih odločilnega boja, so vse naše oči in vsa srca obrnjena na Koroško. Vsakdo naj pomaga in sodeluje po vseh svojih močeh in doprinese žrtve svojega truda k velikemu delu. Zavedajmo se, da bodo Nemci ravno v zadnjih dneh delali z vsemi silami in z vsemi sredstvi, nas skušali presenetiti in udariti iz zasede. Nedelja je veliki, zgodovinski dan, hvaležna domovina se bo še v poznih rodovih spominjala junakov, ki so pomagali pri osvoboditvi Korošana in zahrbtnim Lahom na koroških tleh zadali prvi, bolesten poraz. Se nekaj napornih dni, polnih

nemirnega pričakovanja, in rešeno bo koroško vprašanje. Vidjubi vsemu nasilju in zvijačam imamo popolnoma utemeljeno nado, da izpade za nas ugodno, toda treba je dela, naporov in žrtve do zadnjega trenutka, kajti svoboda se da priboriti samo z žrtvami in uživati jo zamore samo narod, ki zna zanjo doprinesiti žrtve.

Beseda o našem obmejnem avstrofilstvu.

Ako pogledamo po že precej dolgem skupnem živanju Srbov, Hrvatov in Slovencev pod eno državno streho naše obmejne občine, se moramo čuditi, kako da je še danes ravno med temi toliko narodnih mlačnežev, ki skilijo preko naše meje v Avstrijo. Ti ljudje še pač vedno sanjarijo o medu in mleku, ki se baje počejata po Avstriji.

Pri vsem nepremišljenem avstrofilstvu našega obmejnega ljudstva pozablja narod, da sedajna Avstrija ni več ona stara, velika, gospodarsko ter finančno dobro podprta tetka Avstrija pod žezlom Habsburžanov.

Res je, da smo preživljali pred vojno v stari Avstriji v gospodarsko-finančnem oziru čase, kakor jih ne bo dočakal nikdo izmed nas že bolj odrasli. Pomisliti pa moramo, da vsaj tako, če ne boljše kot v Avstriji, je bilo pred izbruhom svetovne vojne po vseh drugih državah. Cela Evropa je bila več kakor dovoli založena z vsemi življenjskimi potrebščinami, katerih je bilo dobiti na izbiro ter po nizki ceni. Staro, predvojno gospodarsko-finančno res v primeri z danes — blaženo stanje je uničila petletna svetovna morija ne samo v Evropi, ampak na celim svetu. Z dejstvom o splošnem svetovnem pomanjkanju najpotrebnejšega in s svetovno neznosno draginjo nočejo računati in je ne uvidijo naši ljudje. Naši razni narodni mlačneži in mrgači vidijo draginjo samo pri nas v Jugoslaviji; glede sedanje Avstrije pa v svoji kratkovidnosti še vedno sanjarijo o predvojni obilici, blagostanju in nizkih cenah. Zavesti, da je petletno svetovno uničevanje izmoggalo vse evropske države, je potreba našim obmejnim Slovincem. Ako bi se ti

LISTEK.

Spomini na dr. Kreka.

(K obletnici njegove smrti piše E. Vračko.)

Jaz sem za ta „Almanah“ spisal načelno razpravo o zasebni lasti. Tvarina je sama na sebi suhoparna in spisal sem jo tudi bolj suhoparno. Sicer sem hotel rabiti bolj živahni slog, pa je urednik precej rabil škarje. Razpravo je bral v rokopisu tu di Krek in jo pohvalil. Dr. Alešu Ušeničniku se je manj dopadla.

Na koncu četrtega leta bogoslovja sem se predrznil in pisal Kreku. Povedal sem mu, kaj študiram, kaj sem že bral, prošil sem ga nadaljnih navodil itd. Odgovoril mi je: Jaz to pismo shranjujem še zdaj kot velik zaklad. Iz pisma se spozna, kako se je Krek za vse zanimal in kako je vodil pri nas vse kulturno gibanje. Ker je pismo vsestransko zanimivo, ga hočem priobčiti. Evo ga!

Dragi prijatelj! Takih pisem več, pa bomo kmalu na konju. Ko sem bral v Almanahu Vašo razpravo o zasebni lasti, sem si zaželel po Vas. Zdaj pa mi sami pišete! Bog Vas živi!

Par misli želite od mene. Evo jih!

1. Prosvetiških knjig imate dovolj. Kakor ste sami videli je tudi „Sociale Praxis“ le bolj kronika raznih nemških, zlasti srbenjskih socialnih del. Ne kaže Vam mnogo novega kupovati s katoliškega stališča. Pesek-ov Socialismus etc. in Antoine: — Cours d'Economie Sociale, bi morda kazalo o priliki naročiti. A dovolj Vam je že sedaj. Na vsak način pa morate, ko se vglobite v posamezna vprašanja, rabiti tudi nasprotnike.

2. Sodim, da bi Vam dobro delo proučiti nekaj vprašanj iz narodne ekonomije, zlasti sedanji značaj denarnega prometa. — Po malem si izkušajte nabaviti nekaj zakonikov: Handelsgesetz, Gewerbeverordnungen, Vereins- und Versammlungsgesetz, Genossenschaftsgesetz itd.

3. Obdelujte manjša vprašanja za „Dom in Svet ali za „Obzornik“. Jaz Vam bom sila hvaležen, če mi naklonite kako stvarco. Za „Obzornik“ mora biti predmet saj indirektno apologetičnega značaja (Kakor se vidi iz teh besedi, je bil Krek takrat glavni urednik „Dom in Sveta“ in „Obzornika“).

4. Kar dobite zgodovinskih podatkov o socialnem stanju kmetkega ali obrtnega stanu zlasti v naši domovini, zabeležite si vse. Tu nam še mnogo mnogo manjka.

Pesek ima v 1. zvesku svojega dela (na koncu) še najtočnejši pregled, kar dozdam vem. Prebarite si dotični oddelek, da Vam bo razvoj v velikih botezah znan. Vmes si naberite izpopolnil sami. Vaš Slekovec ima mnogo tvarine v tem smislu. — Predavanja, razgovore itd. zabelite s takimi drobtinami!

5. Pristržno bi rad, ko bi se dalo naše lepšotvje poriniti v ta tok. Družba sv. Mohorja ne bo imela dobrih povesti, dokler ne bodo pisatelji boljši sociologi, nego so dozdam. Pomagajte! V bogoslovju imate gotovo kaj razboritih mož. Da bi le en talentiran leposlovec z domačimi kulturno in socialno zgodovinskimi povestmi nastopil, pa se brž odpre gaj. Ne bomo mi videli kedaj, pa bo!

Ce Vas v počitnicah zanese noga na gorensko plat, pridite me obiskat v Selca nad Skofjo Loko. Svež planinski zrak napojen s socializmom Vam brez dvojbe dobro dene.

Zdravi bodite!

Vaš udani Krek.

V Selcih, dne 28. VI. 1901.

Prišel sem iz bogoslovja v dušno pastirstvo. Ni mi bilo mogoče specijalno se baviti s socialnim vprašanjem. Lotil sem se pa z navdušenjem praktično socialnega delovanja na prosvetnem polju. Posebno sem se z veseljem prijel dela v krščansko socialni nepolitični organizaciji. Krek je bil oče tega gibanja in on je bil tudi ustanovitelj „Krščansko socialne zveze“. V politiki je še vladala takrat na Stajerskem neka solzava sloga, katera nismo smeli rušiti. Ko sem s slogo malo hotel premikastiti, so me hodili liberal-

gi k dr. Korošcu tožit, od katerega so prišli z veselimi obrazom nazaj, češ, tudi Korošec me obsoja. Pa prihodnost je pokazala, da sem jaz mladi neizkušeni kaplan imel prav.

Leta 1904 so romali naši organizirani fantje k Mariji Pomagaj na Brezje. Imeli smo tam velikanski mladeniški tabor. Prišel sem prvokrat z dr. Krekom osebno skupaj. Krek je na taboru krasno govoril o Mariji in marksizmu (socializmu). Ko smo prišli iz Bleda v Ljubljano, smo imeli večer veliko veselico na Koslerjevem vrtu. Govoril sem tam v imenu prve mladenske zveze, ki jo je ustanovil g. Gomilšek v Jarelini in ki sem jo jaz takrat vodil. Nisem povedal Bog ve kaj posebnega, a glas moj se je slišal do zadnjega kotička Koslerjevega vrta. Naenkrat prileti k meni Krek in me silni, da moram dalje govoriti. Ob enem me obkolijo njegove organizirane tobakare. Ko stopim dol iz mize, na kateri smo govorili, me objame Krek, me začne tikati, mene ubozega kaplana, in postala sva prijatelja. Celo večer sva govorila o naši organizaciji, razkril mi je svoje načrte in me pozno po noči še spremljal s fanti na kolodvor.

Pozneje sva bila večkrat skupaj, osobito pri glavnih sejah SKSZ v Mariboru, pri katerih je on sprožil vedno nove misli, nad katerimi smo vsi strmeli. Pri neki tajni seji naših politikov v Ljubljani sva trčila ostro skupaj. Kadil sem pri teh sejah vedno njegove cigare, katerih je imel vse žape polne. Napadal je pri tisti seji vehementno — kakor je on znal — našo Stajersko politiko, osobito dr. Korošca. Jaz sem se z vso vnemo potegnul za dr. Korošca in ga močno zagovarjal. Krek je folkel po mizi. Meni so izstopile solze v obeh od same jeze. Po seji sva si segnila v roke.

Parkrat sva bila skupaj na Dunaju, ko je bil državni poslanec. Kreka poslušati v zbornici je bil pravi užitek. Ko sva se nekoč pogovarjala v nekem hotelu, je v svoji ponižnosti mi rekel: Nemščine se učim, nemščine ne znam in kazal mi je neko neresko slovnico. Gotovo ni bil vajen od začetka, v gladki nemščini javno govoriti. Seveda je Krek v zbornici včasiv lepši nemščini govoril kot kak roženi Neme-

obmejni nezadovoljevi povzpeli enkrat do prepričanja, da ni naprtila svetovna vojna pomanjkanja ter da je samo nam Jugoslovancem, ampak vsem evropskim državam in še največ gorja, dolgov ter zalužene vojne krivde pripisala na račun sedanje Avstrije, potem bi bili gotovo zadovoljni, zavedni državljani in navdušeni branitelji naše meje napram Nemcem. Popolna slepota napram naravnosti življenjsko obupnim razmeram v Avstriji je glavni vzrok, da je še pri nas toliko avstrofilov. Sveta dolžnost naših voditeljev obmejnih bralnih društev in naše ob meji službujoče duhovščine je sedaj, da ljudstvu že vendar enkrat prežene ono sanjarjenje o blaženih staroavstrijskih predvojnih časih, katerih ne najdemo danes nikjer na svetu.

Stara Habsburžanka Avstrija in republika Avstrija se danes razlikujeta kot dan in noč. Po že precejšnjem obstanku naše SHS države bi že bil čas, da bi izprevideli naši obmejni Slovenci, da pri vsej avstrijski industriji imamo mi Jugoslavlani v obilici — največjo življenjsko dobroto, vsakdanji kruh.

Če pa že ne beseda, vsaj dejstvo tihotapstva, ki procvita ob avstrijsko-jugoslovanski meji, bi moralo našim odpreti oči, da bi izprevideli: V Avstrijo se iztihotaplja dan na dan živila, katera plačujejo Avstrijci po trikrat nad ceno, torej morata daviti Avstrijo lakota in pomanjkanje. Noben avstrijski Nemeček ni doslej prinesel v Jugoslavijo koščeka kruha, a pač pa se je založil z njim, ko je odhajal od nas. Tihotapstvo z živili vidijo, se sami pečajo z njim po največ naši obmejni prebivalci, ako se jim razloži to dejstvo, bodo morali izprevideti, da je Avstrija izlakana ter v gospodarsko-finančnem oziru na robu propada.

Prepričani smo pa, ako bi pri nas v Jugoslaviji kričalo pomanjkanje po avstrijskem vzorcu, bi se bila naša država že davno razbila. Avstrijec je izstradan do onemoglosti: pa je kljub pomanjkanju državno zaveden: naš obmejni Slovenec pa pri polnih loncih mesa ter izobilja moke mrguje nad Jugoslavijo in škili preko meje.

Torej na delo, odprite obmejnemu ljudstvu oči, ker dosedaj je gledalo preko naše meje, a ni videlo Avstrije v sedanji luči, ampak še vedno v predvojnih gospodarsko-finančnih solnčnih žarkih!

Politični pregled.

Jugoslavija.

Poročali smo že, da je odgodeno Narodno predstavništvo do 12. t. m. Sestanek parlamenta po 12. oktobru bi naj bil čisto kratek. Državni zbor bi imel le še nalog: sprejeti razne ukaz-zakone, ki mu bodo predloženi v potrdilo od ministrstva za konstitucijo. Politični krogi so tudi mnenja, da bo dobila vlada na tem parlamentarnem zasedanju posebno pooblastitev v finančnih zadevah. Kakor hitro bi bile rešene potem zbornice te točke, bi se Narodno predstavništvo sploh več ne sestalo, ker bodo poslanci razpršeni ter zaposleni na agitacijskih zborovanjih.

Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo se bodo začela baje že koncem tega tedna. Kraj pogajanj je oddaljen 40 minut od Rima in je za naše delege določen hotel „Regina“. Od naše strani se bo udeležil pogajanj poleg dr. Trumbiča tudi ministrski predsednik Vesnič in delegat Radovič. Od italijanskega odposlanstva, kolikor je znano dosedaj, se udeležiti pogajanj grof Sforza.

Italija.

Delavski nemiri v Italiji so zopet izbruhnili na novo. Gibati so se začeli predvsem poljski de-

Ko so ga nesramno v liberalnih listih začeli na padati radi Tejmarce je tudi mene to hudo bolelo. Ta afera in potem napadi od strani lastnih pristašev so povzročili njegovo rano smrt „Slovenski Narod“, ki ga je ob smrti tako visoko povzdigoval, ga je takrat kar oblival z gnojnico. Čut sramežljivosti mi ni dopuščal, da bi bil popolnoma prebral takratne gnjusne članke o njem. Bil sem prepričan o njegovi nedolžnosti. Ubili ga niso moralno, pač pa je fizično hudo trpet.

Prišla je vojska in naše organizatorično delo je zaspalo. Krek pa je trpel. Bil je v vedni nevarnosti glavo izgubiti. Leta 1917 sva se v nekem hotelu v Mariboru videla. Spoznal me je hitro. A ni bil več stari Krek. Moral sem na vlak, le par besedi sem z njim govoril. Iskal sem ga v vlak, a nisem ga našel.

Kakor zrjovel lev še enkrat z vso silo pred smrtjo zbere vse svoje moči skupaj, tako je tudi Krek pred smrtjo še enkrat se pokazal velikana, potem pa se zgrudil mrtev na tla.

Zvedel sem o njegovi bolezni, pa da je bila tako nevarna, nisem od daleka slutil. Zato me je poročilo o njegovi smrti zadelo kot strela iz jasnega neba. Bil sem začetka oktobra 1918 v Gradcu. Med brzojavami nekega graškega dnevnika zagledam kratko notico o njegovi smrti. Bral sem dvakrat, trikrat, nisem verjel svojim očem. A bila je resnica. Mislil sem, da se bo poročilo dementiralo v naših slovenskih listih, ko pridem domu. A našel sem doma črno obrobilene liste in žalostinke po njem. In plakala je vsa Slovenija, ne, vsa Jugoslavija.

In Jugoslavija tožna in tužna, tarna radi razmer, katere so zdaj v njej in javka in nosi črno obleko, ker je očeta izgubila. Če otrok prezgodaj očeta izgubi, mu gre slabo, ker se še ne more postaviti popolnoma na svoje noge. In povsod, kamorkoli prideš, slišiš le en glas: Kreka nimamo, Kreka pogrešamo.

lavci, tvorniški ter železničarji. Med delavstvom ter vojaštvom je prišlo do spopada v mestu Grosseto. Vsled teh dogodkov so začeli železničarji 48 urno lokarno stavko, vsled katere je bil prekinjen promet na glavni progi med Rimom ter Genovo. V padovanski provinci so začeli poljedelski delavci s splošno stavko. V Trapaniju so delavci zasedli ter si razdelili nad 3000 oralov posesti.

Močno delavsko gibanje se je začelo na otokih Elbi in Siciliji. Okoli 3000 delavcev je zasedlo rove na otoku Elba, ki so sicer državni, a jih izkoriščajo milijonarske družbe. V Siciliji pa zasedajo kmetje posestva.

Grška.

V Atenah na Grškem so slavili te dni ujedinenje Grške. Pri tej priliki se je priredila tudi velika manifestacija v proslavo Venizelosa. Med manifestacijskim obhodom je prišlo do poboja med Venizelosovimi in Konstantinovimi pristaši. Pri tej priliki je bilo ubitih 147 oseb; mnogo pa ranjenih. Nad Atenami je proglašeno obsedno stanje.

Rusija—Poljska.

Zadnji teden so poiskusili Rusi z novo ofenzivo, a so doživeli naravnost katastrofalen poraz. Poljaki so vrgli boljševiške čete nazaj za 150 km. Pri tej priliki je bilo deloma in popolnoma uničenih 16 rdečih divizij. Samo ujetniki znašajo 42.000 mož. Cela ruska armada, ki je poiskusila ofenzivo, je trpela velike izgube in je na umiku.

Poljaki poročajo, da so zasedli mesto Myr, Svojtico in Poljesje v odseku Baranoviči. Iz Horodišča so vrgle poljske čete 140. rusko brigado in jo vjele. Južno od Pripjeta je razbita 44. ruska infanterijska divizija. Vsled teh nepričakovanih porazov so izgubile ruske čete stik s svojimi poveljstvi.

Londonška poročila javljajo, da je izbruhnila na glavnih ruskih železnih stavih. Stavkarji pobijajo sovjetske komisarje. Fabriški delavci v Petrogradu stavkajo radi pomanjkanja kruha.

Ukrajinci so se združili z armado generala Wrangla pri Jekaterinoslavu. Boljševiška armada južno od Odese je v obkolni zanki.

Brodogoj generala Wrangla je napadlo Mariopol, zajelo in uničilo več boljševiških ladij.

General Wrangel dobiva orožje in municijo iz Amerike. Na pomoč mu hitijo tudi alžirski streli.

Gledanje rusko-poljskih mirovnih pogajanj v Rigi je nastopila nekakšna kriza, ker je stavljal ruski delegat Joffe po naročilu Trockega nove ruske pogoje. Ti novi ruski predlogi so na podlagi neodvisnosti Bele Rusije, Litve in Ukrajine ter rešitve plebiscitnega vprašanja v Vzhodni Galiciji. Rusi pa so baje pripravljani popustiti v svojih zahtevah.

Razna poročila znajo povedati, da organizirajo boljševiki novo armado, s katero mislijo napasti Poljsko spomladi.

Domača politika.

Prepir radi Spindlerjevega kompromisnega načrta. Spindlerjevo pismo, katero je priobčil „Naprej“, je izzvalo mnogo odgovorov. Oglasili so se samostojni in v dolgem, precej zmedenem izvajanju, povedali, da je Spindlerjevo pismo prišlo v javnost nekoliko prej, zgodaj kompromis, pravijo, da še ni popolnoma sklenjen, ker imajo zadevo prešetariti še različni gospodje. Vendar je med vrstami brati, da so se neka pogajanja vršila in da bi samostojnim bilo ljubo, ako bi bilo mogoče doseči dogovor. Bolj krepko in odločno se celo stvar zanikali narodni socialisti. Za enkrat je torej stvar pojasnjena. Demokrati so se ponudili samostojnim in narodnim socialcem. Pri prvih so se pogajanja navezala, a še niso prišla do zaključka, v narodnimi socialci zadeva še ni povzpela preko prvih stikov. Ker je Spindlerjevo pismo prišlo v javnost, je moral greh vzeti nase pisatelj sam in izjaviti, da je to bilo samo njegovo delo, a stranka je pri tem popolnoma nedolžna.

„Nova doba“ in njen članek: „Izberimo najboljši!“ Pod tem naslovom je napisala celjska tetka med drugim tudi stavek: „Temeljna zahteva je, da se nam smejo predstaviti kot kandidatje samo možje, ki so v jugoslovansko-nacionalnem pogledu skoz in skoz čisti.“ S tem načelnim stavkom je „Nova doba“ gotovo mislila na jugoslovansko nacionalno čistost svojega demokratskega vodje in prihodnjega kandidata ministra dr. Lojzeta Kukovec. Samo par faktov o jugoslovansko-nacionalni čistosti dr. Kukovec: Dr. Kukovec se je že v graškem deželnem zboru dosledno družil z Nemci (lepa nacionalna čistost); bil je prav navdušen avstrijski oficir (jugoslovanska čistost!); izjavil se je napram Nemcem v Gradcu, da nismo mi Slovenci prav nič interesirani na posesti Radgone (jugoslovanska-nacionalna čistost!) Ko bi gospodje poeti krog „Nove dobe“ le malo pomislili, pa se ne bi sami tolkli po zobeh s svojimi zahtevami o jugoslovanski nacionalistični čistosti kandidatov, ko so vendar skoro vsi njihovi politični prvaki marogasti od germanofilnih peg in grehov.

Narodno-monopolni „Tabor“ se zavzema v svoji 33. številki za volilno pravico vseh o njih, ki so se pri ljudskem štetju leta 1910 izjavili za nemški občevelni jezik. Te uboge nemškutarke pare pere in umiva kolikor najbolj more. Mi že vemo, kam pes tace moli. Gospodje demokrati bi se v Mariboru zopet radi družili z nemškutarji pri volitvah. Ako pa zgubi nemškutarija volilno pravico, potem pa razven Voglarja in Kodermana itak nikdo ne bode volil

z demokrati. Vedno lepše nacionalne barve razvija naš mariborski „Tabor.“

Demokratski glasovi o Koroščevem programatnem govoru. Koroščekov govor je spravil demokrate v silno zadrego. Gospodje so hoteli kar predpisati kaj naj govori. Hoteli so, da bi udrihal po Srbih, klical: proč od Beograda! se vsaj prikrito izrekel za republiko, ščuval kmeta proti drugim stanovom, nastopil proti edinstvu države itd. Sedaj so pa razočarani, ker jim ni hotel narediti tega veselja. Njegov govor jim je izbil iz ust vse slagerje, s katerimi so hoteli nastopati, a sedaj ne vedo, odkod vzeti novih.

Volilno gibanje.

Hrv. ljudska stranka. Dne 17. t. m. se vrši v Zagrebu sestanek zaupnikov stranke iz zagrebske županije in se bo sestavil županijski odbor. Po Slavoniji in Sremu se giblje stranka jako živahno in prireja neprestano shode zaupnikov in ljudska zborovanja.

Hrvatska ljudska stranka. Na sestanku zaupnikov cele sremske županije so hrvaški kmetje z velikim navdušenjem proglasili Simraka za nosilca liste. Pokazalo se je, da je ljudska stranka najmočnejša stranka v Sremu.

Hrv. kmetška stranka (Radičevci.) Ni stranke, ki bi tako demagoško nastopala med kmeti, jih ščuvala zoper vse druge stanovne in povdarjala načelo: „kmet kmeta!“, kakor hrvaški Radičevci. Sedaj pa, ko je treba postaviti po posameznih volilnih okrožjih voditelje, ki bodo „nosilci listin“, se imenujejo: za Zagreb dr. Maček, za Belovar dr. Predavec, za Požeško dr. Superina, za Liko Irgovec Marko Došen in za Varaždin Radič. Torej advokate in drugi nekmetje. Hujskanje kmetov je torej pri njih očitno samo umazano sredstvo, da pridejo na politično površje — brezvestni hujskači nekmetje.

Protikandidat Pribičevića bo po „Jutrovemu“ poročilu v Liki radikalec Stojan Profič.

Dalmacija. V Dalmaciji se vrši v ponedeljek 11. t. m. shod kmetške stranke za celo deželo, kjer se bodo posvetovali o smernicah delovanja in o predstojeh volitvah. Shoda se udeležijo tudi zastopniki iz Bosne in Heregovine.

Bunjevci. Katoliški Bunjevci v Bački in v Banatu nastopijo kot lastna stranka z lastnim programom, ki je popolnoma sličen programu naše stranke. V gospodarskem oziru povdarjajo zlasti dve točki — agrarno reformo in skrb za invalide in vojne sirote. Bunjevci predstavljajo predvsem najrevnejše kmetško prebivalstvo. Bogati kmetje so Srbi, pristaši radikalne stranke; inteligenca, trgovci, denarni ljudje se pa priznavajo k demokratom.

Bosna. Med volitvami se bodo pojavile različne nove skupine in posamezne nestranskarke liste. Ena takih skupin se pripravlja v Bosni: dr. Nikola Mandić, katoličan, ki je bil za avstrijskih časov načelnik vlade, dalje voditelj najbolj starokopitnih Turkov Serif Arnautovič in nekaj podobnih mož hoče nastopiti pri volitvah kot samostojna stranka. Okrog sebe bodo zbrali vse, katerim se toži po časih Potioreka in — Tisze.

Bosna. Demokratje iščejo zaveznikov. „Jutro“ poroča, da je v Bosni „Hrvatska skupina“ sklenila, da pri volitvah za ustavotvorno skupščino nastopi v sporazumu z demokratsko stranko in da bo prevzela posredovanje med vsemi naprednimi elementi za skupen nastop pri volitvah. Ker ne upajo nastopiti pod lastno zastavo, nastopajo pod imeni raznih skupin. Slabo znamenje za moč stranke!

Čokorilo tepen. Kar je na Hrvaškem Radič, je med bosanskimi Srbi Čokorilo — brezvesten hujskač, ki seje med Srbi sovraštvo do Hrvatov in sploh vseh Nesrbov. Nedavno je pa doživel nezgodo. Neke Srbinje so ga napadle na ulici in namlatile. Pri volitvah misli menda Čokorilo postaviti svojo srbsko šovinistično listo pod geslom sovraštva do Hrvatov. Kakor pa izgleda, mu ne kaže dobro.

Nova stranka med muslimani v Jugoslaviji. — „Jutro“ poroča, da so osnovali muslimani v naši državi posebno versko stranko, pri kateri so vsi begi in age, torej muslimanska veleposest in kapital. Načeljuje tej organizaciji: Spaho, beg Hrasnica, Arnavtovič itd. Stranka že ima svoje pristaše v Sandžaku ter Makedoniji. (Mi se le čudimo, da med svojimi vrstami obsoja „Jutro“ to novo organizacijo, ki je vendar zasnovana čisto v velekapitalističnem smislu „Jutra.“)

Dnevne vesti.

Dr. Koroščeva kupčija z jajci. V „Taboru“ št. 33 z dne 5. t. m. v notici pod gornjim naslovom se trdi, da je nekdo pismo, ki se je tikalo dr. Koroščevo kupčije z jajci, predložil podpisanemu, ki je ta korak odobral. Izjavljam, da ni bil nikdo pri meni in da nisem videl nobenega pisma, naslovljenega na dr. Korošča in da nisem radi tega mogel ničesar odobravati. Maribor, dne 6. oktobra 1920. — Vladimir Pušenjak.

Izjava. Podpisani profesorji bogoslovja v Mariboru boru izjavljamo, da nobenemu izmed nas ni dal nikdo prečitati nobenega pisma, naslovljenega na ministra dr. Korošča v zadevi „dr. Koroščevo kupčije“, o katerih piše „Tabor“ z dne 5. oktobra 1920 in da nam o kakem tozadevnem pismu sploh nič znano ni. V Mariboru, dne 5. oktobra 1920. Jožef Zidanšek, dr. Fr. Kovačič, dr. Jož. Somrek, dr. Anton Jehart, dr. Jož. Jeraj, profesorji bogoslovja.

Vsem posestnikom avtomobilov. Narodni svet za Koroško v Velikovu se obrača na vse posestnike avtomobilov s sledečo narodno nujno in velevažno prošnjo: Izredno važna je stvarna sanja, začeti čas pred glasovanjem, da je mogoče naše ljudi obveščati. Nemci so pripeljali na Koroško ogromen park avtomobilov, medtem ko se požrtvovalnost naših premožnih slojev in njih razumevanje za resnost sedanjega trenutka ne kaže v oni obliki, ki bi jo bilo pričakovati z ozirom na to, da se sedaj odloči, ali bodo spadali naši koroški bratje v okrilje naše države ali pa bomo tudi tam imeli svoje neodrešeno ljudstvo, ki bo pod strahovitim nemškim terorjem imelo občutiti vso maščevalnost krute roke Nemca in deliti z Avstriji vso revščino stradalajočega soseda. Koroški Narodni svet pogreša še marsikoga, ki bi mu njegovo imetje zlahka omogočilo da žrtvuje za nekoliko dni svoj avtomobil in ga stavi naši dobri stvari na razpolaganje. Ko bomo po dovršenem glasovanju pregledovali vrste onih, ki so pripomogli do zmage, naj ne manika nihče, kdor zmora to razmeroma majhno žrtev in nihče naj si še sedaj ne naprti očitka, da je stal brezdelno ob strani, medtem ko so drugi s skrajnimi napori stali v prvih vrstah in bili odločilni boji za zmago nas vseh! Naj ne ostane ta klic glas vpijočega v puščavi!

Prosta vožnja na železnici v zadevi koroškega plebiscita. Narodni svet za Koroško je prejel od obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani nastopno obvestilo: Dovoljena je prosta vožnja v času od 1. do 10. t. m. za tja (na Koroško), in v času od 10. do 17. t. m. za nazaj (povratek). Pri blagajni žigosane glasovalne izkaznice ali pa seveda primerno žigosana potrdila glasovalne občine služijo ob enem kot vojni izkaz za vsako smer. Te ugodnosti veljajo za naše proge, za železnico Radgona—Ljutomer in Barč—Pakrač in vse naše male železnice. Tudi drž. železnica je izdala podobno objavo.

Zloraba občinskega pečata. Občina Brestonica nad Mariborom ima občinskega tajnika po imenu Lovreca Trobentar, kateri je izvanredno vnet agitator za komunistično stranko. Na polo papirja si napiše cele kolone občanov iz Brestonice in pa tudi iz sosednih občin, pri čemer ni prav nič izbiren, kajti na polo napiše tudi vsakega pristaša naše stranke, češ, da mora pristopiti k komunistični stranki, kajti na polo papirja je pritisnjen tudi občinski pečat občine Brestonica. Ta drzneš, ki je še nedavno lažil okrog raztrgan kakor berač, ker ni maral za nobeno pošteno delo, hodi sedaj okrog elegantno oblečen seveda z denarjem, katerega dobiva iz komunistične blagajne. Z nečuvstveno drznostjo nadleguje naše pristaše in jih sili, da bi pristopili k komunistični stranki. Zanimivo je, da je ta drzneš izgubil na svojih agitacijskih potovanjih občinski pečat občine Brestonica, tako, da je gerent Ramut sedaj brez občinskega pečata. Čudimo se gerentu Ramutu, da trpi v službi tega vsiljivega drzneža. Gospod Ramut! Odločno zahtevamo, da odstranite tega možakarja, ali pa odložite gerentstvo občine. Oblast pa pozivljamo, da si malo natančneje ogleda tega človeka, ki se drzne na tak način zlorabljati občinski pečat!

Ali smo v — Nemški Avstriji? V ptujskem hotelu Osterberger krasijo sobe za goste še zmirom nemški napis: „Die P. T. Gäste werden gebeten...“ Ali posečajo ta hotel samo nemški gostje? Ali pa še vedno upate, da postane Ptuj — nemški?

„Ajmo mi Sokoli!“ Brošura pod tem imenom je tudi v Celju v živo zadela. Ves celjski liberalni Izrael je po koncu. Tukajšnji knjigotrožec je dobil brošuro na ogled. Z velikim veseljem jih je razstavil v izložbeno okno, misleč, da so slavospev „dičnim“ našim Sokolom. Pa kako razočaranje! Brošure so morale po „višjem“ naročilu iziniti. O nadaljni njihovi usodi ni ničesar znanega. A po mestu in po okolici se širijo s čudovito naglico v veliko „veselje“ naših Sokolov.

Kake smo v Celju pomikali ure? Sloviti pomikalec ur minister dr. Kukovec je odredil, da se morajo dne 1. oktobra t. l. pomakniti ob treh zjutraj vse ure za eno uro nazaj. V mestu je zavlada splošna panika. Meščani, ki so bolj boječe narave, so se s strahom povpraševali, če bo treba vstati ob treh zjutraj in pomakniti ure nazaj. Drugi so jih pomirjevali, češ, saj ni treba tako strogo vzeti tega ministrskega ukaza. Sam celjski magistrat je šel z dobrim vzgledom naprej in pomaknil že v četrtek, dne 30. m. m., ob šestih zvečer kazalec na javni uri nazaj. Sliši se, da pride sluga, ki je na tako irivilen način kršil to naredbo ministra dr. Kukovca, v disciplinarno preiskavo.

Umrla je gospa Leopoldina Schelander v 85. l. svoje starosti. Bila je večletna predsednica celjskega katoliškega gospojnega društva dobroteljnosti. Naj v miru počiva!

Črtani častni občani. Občinski sosvet v Vojniku je sklenil, da črta vse častne občane razven g. Hoehna, ki je, čeprav Nemeč, storil tudi Slovencev veliko dobrega. Med črtanimi so znani sovražniki Slovencev, politiki Steiner, renegat Lenko in še več drugih.

Za vzgled! Vlada je razpustila požarno brigado v Vojniku, ker se je branila vpeljati slovenski poveljevalni jezik in ker ni marala sprejemati za člana nobenega Slovence. Imetje razpuščene nemške požarne brigade bo prevzela slovenska požarna brigada, katera se bo ustanovila. V Kamnici nad Mariborom pa še vedno vlada pri tamošnji požarni brigadi nemščina kot poveljevalni jezik. Ali bi ne kazalo, če bi se dregnilo še tudi v to seršenovo nemškutarstvo gnezdo?

Prijeta tatinska družba. Ljutomerskim orožnikom se je posrečilo, da so izsledili in djali pod ključ bevarno tatinsko družbo, kateri je načeloval znani zlikovec Hanzel Jakob iz Mekostujaka, občina Stara cesta.

Hrvatski duhovniki na delu za lastno organizacijo. Hrvatski duhovščina je osnovala v Zagrebu društvo „Vzajemnost“, ki bo zastopalo stanovsko-gospodarske interese duhovščine. Predsednikom te organizacije je bil izvoljen dr. Josip Lončarič.

Hrvatsko mesto Koprivnica je postalo zadnji čas pozorišče boja med mestnim zastopstvom in zagrebškim nadškofolem dr. Bauerjem. Mestno zastopstvo si je kar na lastno pest brez ozira na cerkveno oblast izbralo za mestnega župnika reformista dr. Kežmana. Zagrebški ordinarijat seve se ni mogel sporazumeti s tako samovoljno kršitvijo cerkvenega prava in je imenoval za koprivniškega župnika dr. Pečka. Kako bo poravnal spor med mestnim zastopstvom in zagrebškim ordinarijatom, bomo še svoječasno poročali.

Smrt radi tihotapstva. „Večerni list“ poroča, da so vjeli na Moravskem več tihotapev, ki so tihotapili živila kljub najstrožji prepovedi. Tihotape so po prekem sodu kar na mestu postrelili. To bi bilo dokaj dobro zdravilno sredstvo za naše obmejne tihotape ravno sedaj, ko nam tihotapci pitajo nemške gade z našimi živili, da sitega želodca rogovilijo proti nam na Koroškem.

Roparski Arnauti so zopet napadli srbske kmete v bližini Skoplja. Nekaj so jih odvedli seboj, druge pa oropali do golega.

Naša država podržavi južno železnico. V Beogradu so sklenili, da prevzame država oni del južne železnice, ki teče po našem ozemlju, v svojo upravo. Naša vlada namerava južni železnici plačevati za upravni odstop 2 milijona frankov tako dolgo, dokler ne bo jugoslovanski del južne železnice čisto podržavljen.

Proti draginji. V Beogradu je sestavljena posebna komisija za izdelavo naredb proti draginji že izvršila tozadevno delo. Komisija je tozadevne načrte že predložila ministrskemu svetu, kateri bo o tem sedaj razpravljala. Po tem zakonskem načrtu bi se naj izvršilo popisovanje hrane in vseh živlenskih potrebščin ter popisovanje blaga po trgovinah in skladiščih. Za živila in blago bi se naj določile najvišje cene. Rekvizicije bi se naj ponevno izvedle ter kaznovali vsi brezvestni trgovci. Nepošteno špekulante bi naj zadela kazen zopora do enega leta in denarna globa do 200.000 dinarjev. Vrhu tega bi se smele takim nepoštenim trgovcem zapreti trgovine.

Jugoslavija je dobila od avstro-ogrskih podonavskih monitorjev 4, Romunija 3, 2 monitorja pa ostaneta na razpolago podonavski komisiji v Budimpešti. Casopisje je mnenja, da se Jugoslavija ne bo strinjala s to razdelitvijo, ker je ravno jugoslovanska vojska zaplenila te monitorje.

Protestno zborovanje zaradi prometnega davka se vrši za celo Slovenijo dne 7. t. m., ob 14. uri v Mestnem domu v Ljubljani. Trgovstvo se opozarja, da se tega zborovanja po možnosti udeleži. — Trg. gremij.

Davek na poslovni obrt se bo redno pobiral šele s 1. januarjem prihodnjega leta.

Trgovske zbornice uradni dnevi, ki so bili prvič določeni, se preložiijo na prihodnji teden iz vzroka, ker je dne 7. t. m. v Ljubljani veliko protestno zborovanje zaradi prometnega davka. Dan zborničnih dnevov za Maribor se še natančno objavi. — Trgovski gremij.

Iz Koroške.

Nemške nakane. Iz zanesljivega nemškega vira se je izvedelo, da so koroški Nemci organizirali štiri delavske bataljone in 3 bataljone dijakov ter takozvano „Einwohnerwehr“ s privoljenjem medzavezniške plebiscitne komisije. To sodrigo nameravajo poslati deloma še v noči od četrta na petek v cono A, deloma pa v noči od sobote na nedeljo. V slovenskem zaledju pa organizirajo stavko železničarjev in vseh nemško mislečih državljanov naše države z namenom da bi pretrgali vse brzojavne in telefonske zveze ne samo v glasovalnem ozemlju, ampak tudi po vsej Sloveniji. Vpriso teh nemških nakan, katere plebiscitna komisija mirno gleda in odobrava, pač ne moremo imeti nobenega zaupanja v pravičnost plebiscitne komisije. Toda eno je pribito. Razpokošenje našega naroda na Koroškem je izborno!

Italijan Navarin odstavljen. Plebiscitna komisija v Celovcu je na svoji seji dne 4. oktobra razpravljala o znanem dogodku v Pliberku na Koroškem, kjer je predsednik okrožne komisije, italijanski podpolkovnik Navarin udeleževal nemških demonstracij in pretepal naše ljudi. Čeprav so Italijani in Nemci protestirali, je komisija sklenila odstraniti pretepaškega podpolkovnika Navarina. Na njegovo mesto bo imenovan italijanski major Carrara. Sklepno se je še komisija bavila z nemškimi grožnjami o oboroženem vpadu Nemcev v cono A.

Agrarna reforma za Koroško na delu. Ministrstvo za agrarno reformo izdeluje zakonski načrt, po katerem se bi naj izvedla takoj razdelitev nemških veleposestev na Koroškem in v Dravski dolini. S tozadevnim delom bosta zaposlena agrarna komisarijata v Borovljah in v Mariboru.

Zahvala. Katoliško slovensko izobraževalno društvo „Peca“ v Mežici je prid koroškega plebiscitnega sklada priredilo spevoigro „Mala pevka.“ Uspeh je bila svota 1000 K, ki se jih je odposlalo društvu „Gospodarski zvon“ v zgoraj navedeni namen.

K temu lepemu uspehu sta veliko pripomogla g. Em. Navinšek, masker dramskega in opernega gledališča, in vodstvo „Ljudskega odra“ v Ljubljani, ki sta po njihovi brezplačno posodili lasulje, oziroma kostume. Podpisani odbor si šteje v častno dolžnost, da tem potom izreka najtoplejšo zahvalo g. Navinšku in vodstvu „Ljudskega odra“ za izredno, rodoljubno postojljivost. Bog plačaj! — Odbor katoliškega slovenskega izobraževalnega društva „Peca“ v Mežici na Koroškem.

Iz Maribora.

Dr. Mirko Graselli in njegovo usmiljeno srce. Državnega pravnika si navadno predstavljamo kot trdega, vsem mehkim čustvom usmiljenaja nepristopnega gospoda, ki samo obtožuje in zahteva kazen. Pri nas v Mariboru imamo pa slučajno državnega pravnika, ki je zelo mehkega in usmiljenega srca in se ravna po geslu: „Bodite usmiljeni, da boste usmiljenja deležni.“ Ta gospod je znani servus-kolega dr. Kamnikarja, dr. Mirko Grase. Pred sodnijo je stala neka senzacijsna zadeva. Mariborski trgovec, ki je znan po svojem ogromnem bogastvu, kakor tudi po svoji dobroteljnosti, je stal radi goljufije ponarejanja živil pred sodnijo. Državni pravnik mora nastopati proti njemu in naloga državnega pravnika kot javnega obtožitelja je, da navaja vse, kar govori zoper obtoženca, kakor mora zagovornik advokat navajati vse, kar je v njegovo korist. Zadeva je bila jasna in dokazana, sodnik dr. Kramer ni mogel drugače, kakor da izreče obsodbo. Državnemu pravniku se je pa smilil denarni gospod, ki je tako dobrotelnega srca in delal na to, da izide brez obsodbe. Obravnava se je morala preložiti, sodniku so celo izginili akti, toda znal je stvar na pamet in postopal dalje. Slednjič je predlagal državni pravnik, naj se obravnava preloži na nedoločen čas, ker je obtoženec vložil na vladarja prošnjo za abolicijo. Seveda je sodnik odgovoril, da on take prošnje ni videl in ga nič ne briga, državnemu pravniku je pa namignil, da nima pravice staviti takih predlogov. Tako je bila sodba izrečena in glasila se na dvakrat po 55.000 kron kazni. To je vzbudilo po mestu veliko začudenje, kajti navajeni smo že bili, da se radi navijanja cen in podobnih reči obsojajo samo revne branjevke in kmetice, ki niso tako dobrotelne, kakor pa dotični veliki trgovci.

„Tabor“ je to preostro! „Tabor“ se čudi, da je zadela gospe Rosenberg in Lichtenstein tako stroga kazen „radi posnetega mleka“, ki sta ga oddajali kavarni Central. Toda „Tabor“ ve dobro, saj je bil njegov sodruknik pri obravnavi navzoč, da ni šlo „radi posnetega mleka“, ampak radi mleka, kateremu je bilo primešano 55% vode in ki se je prodajalo kavarni Central že poldrugo leto, a ne samo nji, nego tudi raznim drugim strankam. „Tabor“ sam je često godrnjal, da se v kavarni Central toči „slaba čorba“ za drag denar. Mi pa pripomnimo, da je demokratsko časopisje cele Slovenije molčalo o tej zadevi in ni maralo prinesiti o nji nobenega poročila. Pod kakšnimi vplivi, naj si razlaga občinstvo. Revno branjevko obsodijo takoj na tisočake in na dolgotrajen zapor, bogataš naj bi pa izišel brez kazni. Ta zadeva odkriva čudne tajne našega javnega življenja. Časopisje hoče stvar zamolčati, deloma jo celo, kakor „Tabor“, izgovarja. Državni pravnik predlaga, da se stvar ustavi, ker je vložena prošnja za abolicijo, če tudi: 1. ni bila vložena nobena prošnja, kot je konstatal sodnik dr. Kramer; 2. če bi bila vložena, bi dr. Grase moral vedeti, da je brezpredmetna in se vladarju niti ne more predložiti, ker ponarejenje živil je izključeno od vsake vladarjeve milosti; 3. drž. pravnik sploh nima pravice staviti takega predloga, kar mu je tudi v obraz zalučal sodnik dr. Kramer. A še nekaj! Zagovornik dr. Stor je predlagal celo, da se sodnik dr. Kramer odstavi, češ, da je pristranski, ker ne mara odstopiti od obravnave. Rekel je: „Vsak pameten sodnik je vesel, da se mora iznebiti akta. Ako se torej sodnik tako kapricira, da hoče soditi, je znamenje, da je pristranski.“ Torej dr. Stor hoče imeti samo take sodnike, ki bodo veseli, da zamorejo oproščati petične obtožence.

„Ajmo mi Sokoli!“ Kam? Mariborski Sokoličji ajajo v prav originelno surovost napram našim Orlicam. Preteklo nedeljo so se dvignili nekateri mariborski Sokoličji-gimnazijci na svojih še nadebudnih perutih do te kulturne stopinje, da so odrezali trem Orlicam v gledišču lase, eni celo pol kite. Več kot ro parske tice! Slišimo, da stoji na čelu sokolskih bojevnikov zoper orliške kite sin mariborskega prvaka in naddemokrata. Se ne čudimo, ker jabelko ni padlo daleč od drevesa. Gimnazijskemu ravnateljstvu pa pri poročamo, naj se malo zainteresira za početje ticev Sokolov v gledišču. Ravnateljstvo ne sme preveč zapati tem garibaldinskim kulturonošem, če tudi so sinovi profesorja-šolnika! Toliko za danes, škandalozno zadevo bomo potem preiskave podprli tudi z imeni, da bo javnost znala: Kam ajajo naši Sokoličji po mestih, ki prednjačijo glede kulture pred trgi fer vasmi.

Ribarsko okr. društvo „Stajerska Dravska dolina“ v Mariboru. V četrtek, dne 7. t. m., se vrši v gostini „pri ježu“, Vetrinjska ulica, ob 8. uri zvečer ovičajni mesečni sestanek, na katerem predava general Stramlitsch o sulcu in njegovem lovu. Vabljani so vsi člani in po njih upeljeni gostje.

Šolski sluga se takoj sprejme na ljudski šoli v Pobrežju pri Mariboru. Temeljni pogoj: popolno obvladanje slovenskega jezika. Natančnejša pojasnila daje občinsko gerentstvo na Pobrežju.

Novi koledarji za leto 1921. Cirilova tiskarna v Mariboru je izdala in razpošiljala te-je koledarje za leto 1921: „Zepni bilježni koledar“, trdo vezan, zelo ličen, pripraven za razne zapiske. Cena s poštnino vred 7.50 K. — „Pisarniški bilježni koledar“, obsežen, format 26:17 cm., pripraven da stoji na mizi; ima obširne prostore za dnevne zapiske. Stane s poštnino vred 15 K. brez poštnine, 12 K. Je gotovo najcenejši koledar te vrste. — Oba koledarja se toplo priporočata!

Mala naznanila.

Razna

Najboljši pisalni stroj
UNDERWOOD
stane samo 18.000 kron.
naroča se pri tvrdki

LUDOVIK ŠEF
MARIBOR, Prešernova ul. 1.
Zastopnik „Underwood“ stroja in pomnož. aparata „Opalograph“.
Telefon 148. Brzjavni: Papiršef, Maribor. 797

Živinski in kramarski sejem v Poljčanah se vrši dne 9. oktobra. 793

Kdo kaj ve o Francu Osenjak, roj. 1874, ki je služil v Celju pri bivšem pešpolku 87, 1. Feldkomp. Feldp. 75. Služil je v Gorici in od leta 1916 je izginil. Kdo kaj ve o njem, naj sporoči proti dobri nagradi njegovi ženi Jožefi Osenjak, Stühing bei Graz. 777

Dražba lova

Lovska pravica v krajevni občini Studenci pri Mariboru se da potom dražbe za ostalo zakupno dobo t. j. do 30. junija 1922 v zakup. Ta dražba se vrši v sredo, dne 20. oktobra 1920 ob 10. uri predpoldne pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, v sobi š. ev. 14. Okrajno glavarstvo Maribor, dne 29. septembra 1920. Okrajni glavar: dr. Lajnšic s. r. 806

Na podlagi

oblastveno mi podjeljenega dovoljenja za prodajo premoga, obveščam cenj. odjemalce, kateri kupujejo premog pri meni

MARIBOR
Magdalensko predmestje
Frankopanska cesta 33
da se pri bodoči oddaji premoga ozirajo natančno na vsepoštovanj in M. Gajšek, trg. drv in premoga. 809

OBLEKO.

Priproste in najfinije. Točno in solidno delo. Dobro blago. Ceneje kakor kjerkoli, samo pri:
ALOJZIJ ARBEITER, Maribor, Dravska ulica št. 16, (pri starem mostu). 401

Kupi se

Orehe sssssssss
ssssssss Fižol
kupuje po dnevni ceni tvrdka
Vinko Hmelak
Maribor, Slemenov trg 6. 812

Prodaja se

Diletantski oder
portal, zastor na dvig, vse v dobrem stanu, lepo slikanje pristno jute-platno se prodaja za 1500 K. Vpraša se v Orožnovi ulici št. 1, I. nadstropje pri Hvalec, Maribor. 801

Vinska posoda

na prodaj: 1 polovnjak za 850 l, 1 polovnjak za 388 l, 1 polovnjak za 388 l. Na ogled pri sodarju Ivanu Staudte, Ptuj. Ponudbe se pošljejo Maksu Durjava, Maribor, Gregorčičeva ulica 34. 811

Službe

Hlapec in dekla se sprejmeta takoj ali kasneje na vinogradsko posestvo v okolici Maribora, pod zelo ugodnimi pogoji. Prednost ima zakoniki par brez majhnih otrok. Pisane ponudbe na npr. lista. 810

Trgovski sotrudnik

dobra moč, se takoj sprejme v trgovini mešanega blaga. Ponudbe z navedbo plače je poslati na Gospodarsko zadrugo v Ormožu. 808

Razglas.

Ustmena licitacija za dobavo mesa do 1200 kg dnevno za garnizon Maribor za mesec november 1920 proti položitvi kavcije od 40.000 K. se vrši dne 11. oktobra ob 10. uri dopoldne pri mariborski pukovski okrajni komandi. 807

POHIŠTVO

LASTNIH IZDELKOV
iz trdega in mehkega lesa se zavoljo pomankanja prostora po znižanih cenah prodaja pri

Peter Hochnegger in dr.
MARIBOR, Koroška cesta 46 - 53.
Prodaja tudi proti mesečnemu odplačilu. 832

cevje
dokolenice (gamase)
obleko
perilo
SOLIDNO! torbice za trg
potne kosare
razno galant.
blago ter vrvi iz prave konoplje
kupite najceneje pri
Jakobu Lah, Maribor
GLAVNI TRG 2. 805

JABOLKE, HMELJ

vsako množino kupuje kakor običajno vsako leto tudi sedaj letos
Rudolf Pevec, veletržec v Mozirju
po svojih zastopnikih v sledečih krajih: Maribor, Pesnica, Kungota, Cmurek, St. Andraž pri Velenju, Smartno v Rež. delini, Smartno ob Paki in Mozirje za Gor. Savinjske dolino. Producenti se naj blagevoljivo obrniti direktno na kupovalce. kajti pri velikem obsegu ni možno vsaki stranki iz Mozirja odgovarjati. Plačam najdražje po dnevni ceni. Se priporočam
RUDOLF PEVEC.

ZNANO JE!

da se v veletrgovini manufakturnega blaga
Karel-a Worsche
v Mariboru, Gospodska ulica
dobiva vsakovrstno manufakturno blago v največji izbiri po najnižjih cenah

OTVORITEV TRGOVINE.

Naznanjam uljudno cenj. p. n. občinstvu iz Maribora in okolice, da sem s 1. oktobrom zopet otvoril svojo trgovino z manufakturnim blagom. Opirajoč se na moje svoječastno znano dobro in realno trgovsko poslovanje, upam, da mi bodo moji cenj. odjemalci tudi še v prihodnje izkazali svoje zaupanje ter se priporočam z odličnim spoštovanjem
Josip Sušterič, - MARIBOR, - Glavni trg št. 17.

GOSPODARSKA BANKA V LJUBLJANI

VABILO

subskripcijo delnic druge emisije.

Izredni občni zbor Gospodarske banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 9. julija 1920, je sklenil v smislu § 7 pravil na predlog upravnega sveta zvišbo delniške glavnice

od 4 milijonov na 8 milijonov kron

z izdajo nadaljnih

10.000 (desettisoč) delnic po 400 kron

nominalne vrednosti. Ob enem je občni zbor pooblastil upravni svet, da določi pogoje od-daje ter kurz novih delnic, katere se imajo vsekako polno v gotovini vplačati.

Na podlagi tega pooblastila je sklenil upravni svet razpisati subskripcijo te druge emisije pod sledečimi pogoji:

1. Druga emisija obsega 10.000 (desettisoč) delnic s K 400— nominalne vrednosti.
2. Dosedanji delničarji imajo pravo prevzeti (optirati) na dve delnici prve emisije eno delnico druge emisije.
3. Kurz za optirane delnice znaša K 450.—, za neoptirane K 520.—. Polg tega se mora plačati za vsako delnico znesek K 30.— kot prispevek k emisijskim stroškom.
4. Subskripcija se vrši pri blagajni Gospodarske banke v Ljubljani, Dunajska cesta 38/I.
5. Subskripcija se začne 27. septembra 1920 in traja do vštvetvi 16. oktobra 1920.
6. Subskribent mora izkupilo za podpisane delnice in emisijske stroške takoj pri prijavi polno v gotovini vplačati, sicer njegova prijava ne bi prihajala v poštev.
7. Dosedanji delničarji, ki hočejo pri subskripciji uveljaviti opcijsko pravico za delnice druge emisije, morajo pri prijavi predložiti potrdilo o dodelitvi delnic prve emisije.
8. Dodelitev delnic po končani subskripciji si pridružuje popolnoma upravni svet Gospodarske banke.
9. Nove delnice so deležne dividende od 1. januarja 1921, ter so opremljene s kuponom za leto 1921.
10. Vsakemu subskribentu bo izdala Gospodarska banka potrdilo o številu subskribiranih delnic in o celokupnem vplačanem znesku.
11. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o subskribiranih delnicah začasna potrdila o številu dodeljenih delnic. Subskribentom, katerim se sploh niso mogle dodeliti delnice ali pa ne v znesku vplačane vsote ob subskripciji, se vrne 1. novembra 1920, ozadevni znesek, ozir. prebitok.
12. Znesek, vplačan za dodeljene delnice, bo Gospodarska banka obrestovala od 1. novembra do 31. decembra 1920 po 3%.
13. Delnice se izroče pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah.
14. Kolikor znaša izkupilo za novo izdane delnice več kakor njihova nominalna vrednost, pripada v smislu § 7 pravil po odbitku emisijskih stroškov rezervnemu zakladu.

Upravni svet
Gospodarske banke v Ljubljani.

V smislu § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih 5 delnic 1 glas.